

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2021.1.1.34>

CZYNNOŚCI KONTROLNO-NADZORCZE W POSTĘPOWANIU PRZYGOTOWAWCZYM

Dmytro Mirkovets

kandydat nauk prawnych, docent,

docent Katedry Prawa Publicznego i Prywatnego Wyższej Prywatnej Instytucji Edukacyjnej

„Uniwersytet Nowoczesnej Wiedzy” (Kijów, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0003-2539-2824

e-mail: tos2009@gmail.com

Adnotacja. Przeanalizowano różne podejścia do definiowania pojęć „kontrola” i „nadzór”, podkreślono ich główne cechy i określono istotę działalności kontrolno-nadzorczej w postępowaniu przygotowawczym, jej cel i zadania. Ujawniono cechy realizacji różnych form działalności kontrolno-nadzorczej w postępowaniu przygotowawczym i ich stosunek. Udowodniono, że kontrola i nadzór mają wspólny cel i zadania – zapewnienie legalności postępowania przygotowawczego, zapobieganie naruszeniom i ich eliminacja, zapewnienie przestrzegania praw, wolności i uzasadnionych interesów osób. Ich różnica polega na kompetencjach (treści uprawnień) podmiotów, metodach i formach pracy. Zatem działalność kontrolno-nadzorcza w postępowaniu przygotowawczym ma swój własny, samodzielny cel, a treść działalności jej podmiotów w czasie wykonywania swoich uprawnień jest określana przez przedmiot nadzoru i kontroli oraz środki ich wykonywania.

Słowa kluczowe: kontrola, nadzór, czynności kontrolno-nadzorcze, postępowanie przygotowawcze, kontrola instytucjonalna, kontrola sądowa, nadzór prokuratorski.

CONTROL AND SUPERVISORY ACTIVITIES IN THE PRE-TRIAL INVESTIGATION

Dmytro Mirkovets

Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor,

Associate Professor at the Department of Public Law Disciplines

University of Modern Knowledge (Kyiv, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0003-2539-2824

e-mail: tos2009@gmail.com

Abstract. Different approaches in the definition of “control” and “supervision” are analyzed, their main characteristics are highlighted and the essence of control and supervision activities in the pre-trial investigation, its purpose and objectives are determined. The features of the implementation of various forms of control and supervision activities in the pre-trial investigation and their relationship are revealed. It is proved that control and supervision have a common goal and task – to ensure the legality of pre-trial proceedings, prevention of violations and their elimination, ensuring respect for the rights, freedoms, legitimate interests of individuals. Their difference is in the competence (content of powers) of subjects, methods and forms of the work. Thus, control and supervision activities in pre-trial proceedings have their own independent purpose, and the content of its subjects activities during the discharge of their duties is determined by the subject of supervision and control and the means of their implementation.

Key words: control, supervision, control and supervision activities, pre-trial investigation, departmental control, judicial control, procuratorial supervision.

КОНТРОЛЬНО-НАГЛЯДОВА ДІЯЛЬНІСТЬ НА ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ

Дмитро Мірковець

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри публічно-приватного права

Університету сучасних знань (Київ, Україна)

ORCID ID: 0000-0003-2539-2824

e-mail: tos2009@gmail.com

Анотація. Проаналізовано різногалузеві підходи до визначення понять «контроль» і «нагляд», виокремлено основні їх характеристики та визначено сутність контрольно-наглядової діяльності на досудовому розслідуванні, її мету і завдання. Розкрито особливості здійснення різних форм контрольно-наглядової діяльності на досудовому розслідуванні та їх співвідношення. Доведено, що контроль і нагляд мають спільну мету і завдання – забезпечення законності досудового провадження, запобігання порушенням і їх усунення, забезпечення дотримання прав, свобод, законних інтересів осіб. Їх відмінність полягає у компетенції (змісті повноважень) суб'єктів, методах і формах роботи. Таким чином, контрольно-наглядова діяльність на досудовому провадженні має власну, самостійну мету, а зміст діяльності її суб'єктів під час виконання своїх повноважень визначається предметом нагляду і контролю та засобами їх здійснення.

Ключові слова: контроль, нагляд, контрольно-наглядова діяльність, досудове розслідування, відомчий контроль, судовий контроль, прокурорський нагляд.

Вступ. Контрольно-наглядову діяльність, зокрема і на досудовому розслідуванні, у доктрині переважно визначають самостійним елементом державної діяльності та правової системи загалом, що передбачає необхідність системного розуміння як загальних, так і спеціальних її характеристик залежно від виду такої діяльності.

Правовою основою контрольно-наглядової діяльності незалежно від її виду є норми матеріального і процесуального права, вона здійснюється уповноваженими суб'єктами і має спеціальну мету.

У такий спосіб держава на виконання своїх позитивних обов'язків у сфері прав і свобод громадян формує правове середовище, умови законності правової процедури досудового провадження та дотримання прав його учасників, а також забезпечує функціонування спеціально уповноважених органів, які безпосередньо здійснюють контрольно-наглядову діяльність.

Основна частина. Наукові та практичні засади контрольно-наглядової діяльності на досудовому розслідуванні розглядали у своїх працях Ю.П. Аленін, Б.В. Аспієв, В.П. Ашитко, О.В. Баулін, О. М. Бандурка, В.П. Божьєв, Д.О. Влезько, Г.П. Власова, І.В. Гловюк, Ю.М. Грошевий, В.В. Кальницький, М.І. Кулагін, О.П. Кучинська, А.М. Ларін, Л.М. Лобойко, В.Т. Маляренко, М.В. Мешков, П.І. Мінюков, М.М. Михенко, О.Р. Михайленко, Є.О. Новіков, М.А. Погорецький, О.В. Петков, В.О. Попелюшко, Р.Ю. Савонюк, Г.П. Середа, С.А. Табаков, О.Ю. Татаров, В.М. Тертишник, А.Р. Туманянц, В.П. Шибіко, М.Є. Шумило, Х.С. Таджикиєв, В.І. Фаринник, В.М. Федченко, О.В. Хімичева, С.С. Чернявський, О.О. Чувільов, М.М. Черняков, Л.Д. Удалова, О.Г. Яновська та інші науковці.

Метою статті є дослідження поняття та змісту контролю і нагляду та виокремлення особливостей контрольно-наглядової діяльності на досудовому розслідуванні.

Законодавець покладає виконання контрольно-наглядової функції під час досудового розслідування на керівника органу досудового розслідування, прокурора, слідчого суддю шляхом визначення їх повноважень. Контрольно-наглядова діяльність поширюється на найбільш важливі складники та елементи досудового розслідування.

Для правильного розуміння та всебічного дослідження питання щодо поняття контрольно-наглядової діяльності на досудовому розслідуванні, її ознак та співвідношення відомчого контролю, прокурорського нагляду та судового контролю потрібно з'ясувати поняття та зміст ключових дефініцій, насамперед контролю і нагляду у загальному та спеціальному (галузевому) розумінні.

Звернення до теоретичного та нормативного визначення понять нагляду і контролю показало, що нормативним регулюванням не передбачено єдиного підходу до їх формулювання. Вони визначаються як вид діяльності органів державної влади щодо перевірки виконання і дотримання законодавчих приписів суб'єктами, які мають такі обов'язки.

Зазвичай нагляд і контроль розмежують за ознакою імперативності заходів (обов'язковість вказівок, відміна, зміна рішень, можливість притягнення до відповідальності), межами та сферою застосування (зміст заходів, адміністративна, організаційна підпорядкованість суб'єктів).

Основні точки зору зводяться до наступного: 1) ототожнення нагляду і контролю, 2) розуміння контролю як родового поняття, 3) розмежування контролю і нагляду за окремими ознаками.

В.К. Колпаков зазначає, що нагляд – це здійснення спеціальними державними структурами цільового спостереження за додержанням виконавчо-розпорядчими органами, підприємствами, установами й організаціями та громадянами правил, передбачених нормативними актами. Контроль є найбільш поширеним і дієвим засобом забезпечення законності. Його сутність полягає в тому, що суб'єкт контролю здійснює облік і перевірку того, як контрольований об'єкт виконує покладені на нього завдання і реалізує свої функції (Колпаков, 2019: 675).

В.М. Гаращук зауважує, що контроль від нагляду відрізняє те, що контролюючий орган, на відміну від наглядового, має право втручатися в оперативну діяльність підконтрольного (іноді аж до підміни собою керівного органу цього об'єкта), а також те, що контролюючі органи (але аж ніяк не наглядові) мають право самостійно притягувати винних до правової відповідальності. Втручання в оперативну діяльність підконтрольного органу та право самостійно притягати винних осіб до правової відповідальності і становлять основні відмінності контролю від нагляду (Гаращук, 2003: 83; Шемелинець, 2016: 184).

Т.С. Голоднова зазначає, що якщо узагальнити зазначені науковцями положення та твердження щодо розбіжності понять контролю і нагляду, можна дійти висновку, що:

– у теоретично-правовому сенсі контроль має принципові відмінності від нагляду, оскільки в основі нагляду лежить не перевірка виконання, а нагляд за поведінкою суб'єкта управління з метою попередження неправомірних дій, які б могли заподіяти шкоду суспільству або окремим громадянам;

– нагляд має більш вузьку сферу застосування, а контроль є широкою правовою категорією, різновидом якої є нагляд, перевірка;

– контроль і нагляд є різними категоріями, але можуть перетинатися під час застосування у конкретній сфері;

– нагляд має свої характерні риси і є різновидом контролю;

– нагляд здійснюється за об'єктами, які не підпорядковуються органу, що його здійснюють, а контроль здійснюється як щодо суб'єктів прямого підпорядкування, так і щодо тих, що не мають прямого підпорядкування.

Враховуючи вищевикладені точки зору науковців щодо розмежування контролю і нагляду або, навпаки, їх ототожнення, можемо стверджувати, що суб'єкти наділяються наглядовими та контрольними повноваженнями. Тому пропонуємо у подальшому дослідженні використовувати термін «контрольно-наглядова діяльність», оскільки між суб'єктами, які мають контрольні і наглядові повноваження, існує взаємозв'язок.

Відтак ми можемо говорити лише про державно-владний характер контрольно-наглядової діяльності (Голоднова, 2019: 28–29).

С.М. Мельничук цитує позицію В.П. Беляєва, який вважає, що сутність контролю полягає у перевірці відповідності результатів заданим параметрам, його цілям, в тому, що уповноважені органи та особи з'ясовують, чи відповідає діяльність підконтрольних об'єктів нормативним приписам і нормативним правовим актам, поставленим перед ними завданням, і безпосередньо вживають заходів щодо усунення «відхилень» і притягнення винних до відповідальності. Сутність нагляду В.П. Беляєв бачить у забезпеченні законності та правопорядку шляхом виявлення та усунення допущених порушень закону, а також у їх попередженні. Зміст нагляду складає заснована на законі діяльність спеціально уповноважених суб'єктів, що спрямовується на попередження, виявлення і припинення порушень закону з метою забезпечення верховенства закону, забезпечення конституційних прав і свобод громадян і охоронюваних законом інтересів суспільства і держави. «Нагляд, на відміну від контролю, не містить адміністративних функцій» (Беляєв, 2006: 53; Мельничук, 2016: 63).

У юридичній літературі наголошується також на відмінності термінів «контроль» та «нагляд», хоча спостерігається наявність внутрішньої суперечності у коментарях тих науковців, які вказують на розбіжність зазначених термінів. Так, існує точка зору, що залежно від обсягу контролю розрізняють власне контроль, у процесі котрого перевіряється законність та доцільність діяльності, та нагляд, котрий обмежується тільки перевіркою законності, при цьому втручання в оперативно-господарчу діяльність піднаглядного об'єкта не є допустимим, тобто нагляд – це діяльність лише щодо забезпечення законності (Горбова, 2019: 38).

Н.А Горбова зазначає також, що, резюмуючи важливі риси та суттєві відмінності контролю та нагляду в системі державного управління, слід виділити їх завершальний етап та кінцеву мету:

- під час контролю – виявлення та вжиття заходів щодо добровільно-примусового усунення виявлених відхилень у діяльності підконтрольного об'єкта з метою дотримання ним законності, доцільності та підвищення ефективності його діяльності;

- під час нагляду (адміністративного, а також банківського, технічного та іншого) – виявлення порушень обов'язкових вимог та застосування державно-примусових заходів, зазвичай адміністративно-правового характеру, у вигляді попередження, припинення, відновлення та покарання щодо дотримання законності діяльності піднаглядних об'єктів. Таким чином, результатами контролю шляхом подолання виявлених відхилень діяльності підконтрольного об'єкта стають: усунення (коригування) виявлених недоліків; оцінка ефективності діяльності підконтрольних об'єктів; забезпечення збереження та сталого розвитку досягнутих результатів; вжиття дієвих заходів щодо своєчасного інформування відповідних правоохоронних органів про порушення підконтрольним об'єктом адміністративного та кримінального законодавства (Горбова, 2019: 39).

О.І. Нечитайленко вважає, що найбільш вагомими ознаками, які відрізняють контроль від нагляду, є:

- ціль діяльності контрольних і наглядових органів – виявлення законності і доцільності. Діяльність об'єктів нагляду оцінюють тільки з точки зору законності. Органи контролю можуть проводити перевірку підконтрольних об'єктів як з точки зору законності його дій, так і з точки зору їх доцільності;

- питання втручання в оперативно-господарську і організаторську діяльність об'єктів контролю і нагляду. Більшість вчених вважає, що органи нагляду не втручаються в діяльність об'єктів нагляду, а контрольні органи своїми приписами впливають на діяльність підконтрольних об'єктів;

- можливість застосування заходів впливу органами контролю і нагляду. Контрольна діяльність розуміється ширше, ніж наглядова. Це пов'язано з тим, що контроль включає в себе можливість не тільки наглядати за дотриманням законодавства і піднімати питання про усунення порушень, але і виправляти їх самостійно в межах наданої компетенції;

- можливість притягнення винних до відповідальності і накладення санкцій. В ході проведення контролю можуть застосовуватися заходи впливу щодо осіб, вину яких доказано. Наглядова діяльність не пов'язана з їх застосуванням;

- органи нагляду здійснюють свої повноваження щодо об'єктів, які їм організаційно не підлегли, органи контролю – здебільшого щодо організаційно підлеглих об'єктів (Нечитайленко, 2013).

У дослідженнях різних питань контрольно-наглядової діяльності, що супроводжується аналізом змісту і формулюванням понять нагляду і контролю, часто окрема увага приділяється прокурорському нагляду як такому, що потребує додаткового обґрунтування з точки зору його визначення через поняття «нагляд», адже очевидно, що прокурорський нагляд на досудовому провадженні має виражені ознаки саме контролю, а не нагляду.

С.С. Вітвіцький, аналізуючи різні наукові підходи, цитує М. Руденка щодо співвідношення державного нагляду і прокурорського контролю і зазначає, що держава здійснює контроль (нагляд) за додержанням правових приписів через відповідні служби, інспекції, комітети, комісії, управління, відділи, прокурорський нагляд є «видом (частиною) державного контролю в цілому». На думку деяких дослідників, в системі органів контролю особливе місце займає прокуратура, а прокурорський нагляд відносять до так званого загального контролю. Необхідно зауважити, що в Україні серед державних органів існують, по-перше, органи, що мають назву, яка вказує на їх контрольну чи наглядову діяльність, та по-друге, органи, у назві яких безпосередньо не згадуються терміни «контроль» або «нагляд», проте до їх компетенції належить здійснення контрольної чи наглядової діяльності. Проте ані назва органу, ані назва повноважень не є загальногалузевим критерієм розрізнення «контролю» і «нагляду». Вказані назви – це тільки формальний критерій їх розмежування, оскільки «нагляд» органів нагляду, органів з наглядовими повноваженнями, законодавець досить

часто характеризує за допомогою терміну «контроль», тобто нагляд знаходить свій вираз у певній контрольній діяльності, а отже, «нагляд» є ніщо інше, як «контроль». Саме це вказує на синонімію цих понять у контексті відповідного нормативно-правового акту (Вітвіцький, 2014: 95; Руденко, 1997). С.С. Вітвіцький також зазначає, що попри те, що у визначеннях контролю часто фігурує слово «нагляд», ми не можемо називати терміни «контроль» і «нагляд» абсолютними синонімами. У довідковій літературі сьогодні досить поширеною є думка про те, що значення слова «контроль» співпадає із значенням слова «перевірка». З огляду на те, що у найзагальніших рисах пропонуємо розуміти термін «нагляд» як «спостереження», а термін «контроль» – як «спостереження з метою перевірки», оскільки вважаємо за доцільне розрізняти терміни «контроль» і «нагляд», зважаючи на властиві їм різні відтінки значення та особливості їх функціонування у сучасній юриспруденції (Вітвіцький, 2014: 96).

Розмежування понять «нагляд» і «контроль» у загальноправовому розумінні переважно відбувається за критерієм можливості втручання у діяльність підконтрольних органів та притягнення до відповідальності, що не можна прямо застосувати у галузевому контексті, адже прокурор може втручатись у діяльність органу досудового розслідування аж до особистого здійснення певних дій, що стосується притягнення до відповідальності, то у кримінальному провадженні прокурор виявляє порушення та ініціює притягнення до відповідальності, проте не здійснює цього самостійно.

Говорячи про кримінально-процесуальну відповідальність, Р.М. Білокінь зазначає, що кримінально-процесуальна відповідальність посадових осіб, які здійснюють кримінальне провадження, має особливості, серед яких факт вчинення кримінального процесуального правопорушення встановлюють посадові особи, які здійснюють функцію прокурорського нагляду, відомчого чи судового контролю у кримінальному провадженні; за одне і теж процесуальне правопорушення застосовуються як заходи кримінально-процесуальної відповідальності, так і заходи інших видів юридичної відповідальності – кримінальної, дисциплінарної чи цивільно-правової (Білокінь, 2018: 17).

І. Павлік констатує, що аналіз чинного законодавства свідчить, що поняття «контроль» і «нагляд» не є синонімами, оскільки законодавство дає підстави у певних випадках розрізняти контрольні і наглядові органи за таким критерієм, як спосіб ініціювання їх діяльності. Тенденція замінювати без будь-яких застережень у нормах-приписах термін «нагляд» терміном «контроль», а не навпаки, свідчить на користь судження про те, що нагляд – це також контроль. Контроль і нагляд не тотожні поняття. Контроль – це постійна функція управління, умова забезпечення успішності його діяльності, він завжди професійний, незалежно від того, відомчий чи загальнодержавний. Тобто нагляд має більш «вузьку» сферу застосування. Контроль потрібно вважати більш широким поняттям, а нагляд необхідно розглядати як елемент контролю, як «звужений контроль», але звужений лише щодо сфери свого застосування. Нагляд здійснюється за об'єктами, які не підпорядковані органу, що здійснює нагляд, тоді як контроль може здійснюватися як щодо підпорядкованих суб'єктів, так і щодо тих, що не мають прямого підпорядкування. Наявність протилежних точок зору свідчить про помилковість отождолення інститутів контролю і нагляду, натомість заслуговує уваги твердження, що це дві самостійні форми реалізації контрольної влади у правовій державі (Павлік, 2017: 7).

А.В. Денисова пропонує наступний підхід до розмежування контролю і нагляду:

а) контроль і нагляд є взаємопов'язаними явищами і тому слід вказувати на контрольний-наглядову діяльність, якій притаманний позитивний характер;

б) межа між контролем і наглядом умовна, проте характерною рисою, що їх відрізняє, є характер діяльності – активний і пасивний відповідно;

в) зважаючи на наявність характерної риси, що відмежовує контроль від нагляду, доречно розглядати нагляд як відокремлене правове явище від контролю, яке, хоча і пов'язане із ним (про що свідчать їх спільні риси), однак може бути визначене як правове явище, що має відносно самостійний характер;

г) у чинному законодавстві поняття контролю і нагляду застосовуються із урахуванням специфіки відносин, які піддані правовому регулюванню, що не відповідає вимогам законодавчої техніки і призводить до термінологічної плутанини (Денисова, 2016: 88).

Наведеними положеннями, звісно, не вичерпується дискусія про поняття нагляду і контролю та їх співвідношення, проте потрібно визнати, що наукові підходи загалом подібні.

За результатами узагальнення різних визначень і тлумачень ми спробували виокремити основні характеристики нагляду і контролю та представили їх у наступному вигляді для зручності сприйняття.

Отже, характеристиками нагляду як правової форми здійснення захисної функції з додержання законності є: постійне цільове спостереження; перевірка законності рішень і дій; орган нагляду не має відомчих повноважень щодо органу, який перевіряється, він може вказати на порушення, здійснити подання щодо їх усунення, але не притягнути до відповідальності; перевірка (нагляд) обмежується тільки законністю рішень і дій конкретного об'єкта; приписи мають обов'язковий характер; здійснюється без оцінки доцільності прийнятих актів та рішень; результатом нагляду може бути відміна, скасування незаконного акту або рішення чи приведення його у відповідність із законом.

Контроль передбачає перевірку виконання завдань та реалізації функцій, здійснення обліку. Це перевірка не тільки законності рішення, а й його доцільності, тобто під час здійснення контролю з'ясовують не тільки чи не було порушення законодавства, а й наскільки правильно, доцільно та ефективно використані повноваження, висуваються вимоги щодо усунення порушень законодавства. Суб'єкт контролю має право втручатись у діяльність (у деяких випадках до заміни собою підконтрольного об'єкта), уповноважений притягувати до

відповідальності. Контроль передбачає отримання даних про об'єкти контролю, вжиття заходів щодо попередження порушень закону, прав і свобод, сприяння у відновленні законності та порушених прав. Контроль може здійснюватися щодо підпорядкованих об'єктів (відомчий) та непідпорядкованих (судовий).

Як убачається, жодна з головних, ключових ознак, що визначають відмінність між наглядом і контролем, не може бути безумовно екстрапольована на нагляд і контроль на досудовому провадженні. Загальне розуміння тут може бути застосоване лише частково. Це означає, що контрольно-наглядова діяльність на досудовому провадженні має виразну специфіку. Якщо у інших галузях (на загальному рівні) постійно постає питання про уніфікацію поняття контролю і нагляду, засобів та методів їх здійснення, то у кримінальному провадженні будуть актуальними лише деякі можливості щодо такої уніфікації і відповідні специфічні ознаки не можуть бути застосовані у інших видах (напрямах) контрольно-наглядової діяльності.

Висновки. Теоретичне узагальнення наукових підходів та аналіз нормативно-правового регулювання і правозастосування дозволили сформулювати власне бачення сутності контрольно-наглядової діяльності на досудовому розслідуванні, яка полягає у тому, що уповноважені суб'єкти за допомогою спеціальних засобів реалізують свої повноваження, які передбачають необхідність встановлення відповідності дій суб'єктів, які здійснюють досудове розслідування, вимогам, встановленим законом, виявляють факти відхилення від нормативних приписів та їх порушення, вживають заходів щодо усунення таких порушень та відновлення законності правовідносин і прав учасників досудового провадження.

Особливості контрольно-наглядової діяльності на досудовому розслідуванні визначається специфічними засобами впливу, серед яких, зокрема, акти реагування керівника органу досудового розслідування, прокурора, судові рішення (ухвали). Визначені законом засоби контрольно-наглядової діяльності за відповідним напрямом застосовуються винятково у кримінальному провадженні на стадії його досудового розслідування. До особливостей належить також процесуальна форма та обов'язковість виконання рішень за результатами контрольно-наглядової діяльності.

Сутність контролю визначається нами як перевірка відповідності досудового провадження нормативній моделі його здійснення та забезпечення прав його учасників, а зміст полягає у діяльності уповноважених суб'єктів у межах визначеної компетенції за допомогою спеціальних засобів, що спрямована на з'ясування відповідності дій органу досудового розслідування нормативним приписам. Контроль передбачає також оцінку (як прогностичну, так поточну і остаточну) впливу дій і рішень органу досудового розслідування на хід і результати досудового розслідування у частині законності та забезпечення прав його учасників, відповідність цілям досудового розслідування, вжиття заходів щодо усунення виявлених порушень та притягнення до відповідальності осіб, які їх допустили.

Що стосується прокурорського нагляду, то повноваження, які дозволяють прокурору втручатись у діяльність органів досудового розслідування, часто пояснюють тим, що таке втручання відбувається винятково з метою усунення порушень законодавства. Проте ці аргументи складно поширити на діяльність прокурора щодо оцінки доцільності дій і рішень органу досудового розслідування. Тому потрібно визнати, що прокурор по суті здійснює контроль та має управлінські функції.

Таким чином, ми приєднуємось до позиції щодо визначення контролю як родового поняття і прокурорський нагляд вважаємо специфічним видом діяльності і різновидом контролю у системі державного контролю.

На наше переконання, контроль і нагляд мають спільну мету і завдання – забезпечення законності досудового провадження, запобігання порушенням і їх усунення, забезпечення дотримання прав, свобод, законних інтересів осіб. Їх відмінність полягає у компетенції (змісті повноважень) суб'єктів, методах і формах роботи. Таким чином, контрольно-наглядова діяльність на досудовому провадженні має власну, самостійну мету, а зміст діяльності її суб'єктів під час виконання своїх повноважень визначається предметом нагляду і контролю та засобами їх здійснення.

Список використаних джерел:

1. Беляев В.П. Сущность контроля и надзора, их сходство и различия. *Государство и право*. 2006. № 7. С. 31–42.
2. Білокін Р.М. Кримінально-процесуальна відповідальність : автореф. дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.09. Київ, 41 с.
3. Вітвіцький С.С. Співвідношення термінів «контроль» і «нагляд»: проблеми теорії, аналіз законодавства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2014 № 12 том 1. С. 93–96.
4. Гарашук В.М. Теоретико-правові проблеми контролю та нагляду у державному управлінні : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2003. 215 с.
5. Голоднова Т.С. Контроль як гарантія законності управління майном військових формувань України: адміністративно-правові засади : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Ірпінь, 2019. 248 с.
6. Горбова Н.А. Природа державного контролю (нагляду) та генезис його законодавчого визначення. *Право та державне управління*. 2019. № 1(34) том 1. С. 37–42.
7. Денисова А.В. Сучасні наукові підходи щодо співвідношення контролю і нагляду: загальна характеристика. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2016. С. 85–89.
8. Колпаков В.К. Адміністративне право України : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 1999. 675 с.
9. Мельничук С.М. Контрольно-наглядова форма правозастосовної діяльності: особливості теоретичного розуміння. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2016. № 7. С. 62–68.
10. Нечитайленко О.І. Адміністративний контроль і нагляд: основні підходи до розуміння та розмежування понять. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/819>.

11. Павлик І. Відмінність понять «державний контроль» і «державний нагляд»: нормативно-правовий аспект. *Науковий вісник*. 2017. Вип. 20. «Демократичне врядування». С. 1–9.
12. Руденко М. Про співвідношення державного контролю і прокурорського нагляду (концептуальні зауваження на перехідний період). *Право України*. 1997. № 5. С. 29–33.
13. Шемелинець І.І., Позняк О.П. Співвідношення понять нагляду і контролю в трудовому законодавстві. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО*. 2016. Випуск 36. Том 1. С. 183–186.

References:

1. Beliaev V.P. Sushchnost kontroliia y nadzora, ykh skhodstvo y razlychyia [The essence of control and supervision, their similarities and differences]. *Hosudarstvo y pravo*. 2006. № 7. P. 31–42 [in Russian].
2. Bilokin R.M. Kryminalno-protsesualna vidpovidalnist [Criminal procedure liability]: avtoref. dys. ... doktora yuryd. nauk: 12.00.09. Kyiv, 41 P. [in Ukrainian].
3. Vitvitskyi S.S. Spivvidnoshennia terminiv «kontrol» i «nahliad»: problemy teorii, analiz zakonodavstva [The ratio of the terms "control" and "supervision": problems of theory, analysis of legislation]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*. Ser.: Yurysprudentsiia. 2014 № 12 tom 1. P. 93–96 [in Ukrainian].
4. Harashchuk V.M. Teoretyko-pravovi problemy kontroliu ta nahliadu u derzhavnomu upravlinni [Theoretical and legal problems of control and supervision in public administration]: dys. ... dokt. yuryd. nauk: 12.00.07. Kharkiv, 2003. 215 P. [in Ukrainian].
5. Holodnova T.S. Kontrol yak harantiia zakonnosti upravlinnia mainom viiskovykh formuvan Ukrainy: administratyvno-pravovi zasady [Control as a guarantee of legality of property management of military formations of Ukraine: administrative and legal bases]: dys. ...kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Irpin, 2019. 248 P. [in Ukrainian].
6. Horbova N.A. Pryroda derzhavnoho kontroliu (nahliadu) ta henezys yoho zakonodavchoho vyznachennia [The nature of state control (supervision) and the genesis of its legislative definition]. *Pravo ta derzhavne upravlinnia*. 2019. № 1(34) tom 1. P. 37–42 [in Ukrainian].
7. Denysova A.V. Suchasni naukovi pidkhody shchodo spivvidnoshennia kontroliu i nahliadu: zahalna kharakterystyka [Modern scientific approaches to the relationship between control and supervision: general characteristics]. *Pivdenoukraiynskiyi pravnychi chasopys*. 2016. P. 85–89 [in Ukrainian].
8. Kolpakov V.K. Administratyvne pravo Ukrainy [Administrative law of Ukraine]: pidruchnyk. K: Yurinkom Inter, 1999. 675 P. [in Ukrainian].
9. Melnychuk S.M. Kontrolno-nahliadova forma pravozastosovnoi diialnosti: osoblyvosti teoretychnoho rozuminnia [Control and supervisory form of law enforcement activity: features of theoretical understanding]. *Visnyk Pivdennoho rehionalnoho tsentru Natsionalnoi akademii pravovykh nauk Ukrainy*. 2016. № 7. P. 62–68 [in Ukrainian].
10. Nechytailenko O.I. Administratyvnyi kontrol i nahliad: osnovni pidkhody do rozuminnia ta rozmezhuvannia poniat [Administrative control and supervision: basic approaches to understanding and delimiting concepts]. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/8190> [in Ukrainian].
11. Pavlyk I. Vidminnost poniat «derzhavnyi kontrol» i «derzhavnyi nahliad»: normatyvno-pravovyi aspekt [The difference between the concepts of "state control" and "state supervision": the legal aspect]. *Naukovyi visnyk*. 2017. Vyp. 20. «Demokratyчне vriaduvannia». P. 1–9 [in Ukrainian].
12. Rudenko M. Pro spivvidnoshennia derzhavnoho kontroliu i prokurorskoho nahliadu (kontseptualni zauvazhennia na perekhidnyi period) [On the relationship between state control and prosecutorial supervision (conceptual comments on the transition period)]. *Pravo Ukrainy*. 1997. № 5. P. 29–33 [in Ukrainian].
13. Shemelynets I.I., Pozniak O.P. Spivvidnoshennia poniat nahliadu i kontroliu v trudovomu zakonodavstvi [Correlation of concepts of supervision and control in labor legislation]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*. 2016. Serii PRAVO. Vypusk 36. Tom 1. P. 183–186 [in Ukrainian].